

Helsingin kaupunginmuseon lausunto rakennuksen purkamisesta ja kiinteän muinaisjäännöksen tutkimisesta Helsingin Pitäjänmäessä sijaitsevalla kiinteistöllä 91-407-2-157

Helsingin kaupunginmuseolta oli pyydetty lupapisteen kautta lausuntoa purkulupahakemuksesta, joka koskee 1954 valmistunutta pientaloa Helsingin Pitäjänmäessä sijaitsevalla kiinteistöllä 91-407-2-157 (Suntionpolku 10). Kiinteistö on jaettu kahden osaan, joista itäisempi tontti on nro 53 ja läntisempi 54. Tonttien välinen raja kulkee purettavan rakennuksen poikki. Kummallakin tontilla on eri omistajat.

Lausuntopyynnön käsittelyvaiheessa Helsingin kaupunginmuseossa huomattiin 1950-luvun rakennuspiirroksista, että talon kellarikerroksessa sijaisi betonibunkkeriksi-kutsuttu rakenne. Havainto herätti epäilyksen, että rakenne saattaisi olla ensimmäisen maailmansodan aikaiseen linnoittamiseen liittyvä suojahuone. Museoviranomaisilla ei ollut aikaisempaa tietoa linnoitteen olemassaolosta, eikä sitä ole merkitty Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin. Myöskään asema-kaavassa ei ole merkintää kohteesta.

Helsingin kaupunginmuseo totesi lausunnossaan 6.10.2025, että tontilla on pidettävä katselmus, jossa tuli selvittää rakenteen muinaisjäännösstatus. Maastotarkastus järjestettiin 8.10.2025. Katselmuksessa oli paikalla tontin 53 tulevan omistajan, asunto-osakeyhtiö Suntionpolku 10:n edustaja Caterina Casagrande ja Helsingin kaupunginmuseon tutkija arkeologi John Lagerstedt. Maastotarkastuksessa vahvistui, että kyseessä on ensimmäisen maailmansodan aikainen suojahuone, joka muodostaa osan purettavaksi suunnitellun rakennuksen kellarikerroksesta. Lisäksi talon lounaiskulmalla havaittiin osin kivien ja maan peittämä betonirakenne sekä rakennuksen pohjoispuolelta kallioleikkaus ja betonirakenne, jotka saattavat olla linnoitteita samalta aikakaudelta. Maastotarkastuksen raportti on lisätty lupapisteen asiakirjoihin, jonka lisäksi sen kopiot on toimitettu Museovirastolle ja kiinteistön maanomistajille.

Ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitteet ovat muinaismuistolain (295/1963) perusteella rauhoitettuja kiinteitä muinaisjäännöksiä. Muinaismuistolain 1. §:n mukaan kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty.

Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että kiinteistöllä oleva 1954 valmistunut rakennus voidaan purkaa siten, että sen purku toteutetaan arkeologin valvonnassa, joka tutkii ja dokumentoi kellarikerroksessa sijaitsevan suojahuoneen. Mikäli suojahuone halutaan purkaa pois tai peittää, tulee maanomistajien hakea Museovirastolta lupaa muinaisjäännökseen kajoamisesta. Muinaismuistolain 11. §:n mukaan muinaisjäännös voidaan poistaa riittävien arkeologisten tutkimusten ja dokumentoinnin jälkeen, jos sen katsotaan aiheuttavan merkitykseensä nähden kohtuutonta haittaa maanomistajalle. Päätöstä tehdessä Museovirasto kuulee Helsingin kaupunginmuseon kannan muinaisjäännökseen kajoamisesta.

Maastotarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella kiinteistön nykyisten piha-alueiden kohdilla saattaa myös sijaita maan alla säilyneitä kiinteitä muinaisjäännöksiä. Helsingin kaupunginmuseo katsoo, että piha-alueille on tehtävä ennen maansiirtotöiden ja rakentamisen aloittamista arkeologinen koekaivaus, jolla tutkitaan onko kiinteistön alueella ja erityisesti tulevilla rakennettavilla alueilla muita linnoitteita.

Kiinteistön idänpuoleisen tontin nro 53 omistajaksi oli maastotarkastuksen aikaan tulossa muutaman päivän sisällä Asunto-osakeyhtiö Sutionpolku 10, jossa on kolme osakasta. Lännen puoleisen tontin nro 54 omistajia ei ollut mukana maastotarkastuksessa. Mikäli tonttien omistajat katsotaan yksityishenkilöiksi, voidaan linnoitteiden arkeologinen valvonta, dokumentointi ja koekaivaukset tehdä Museoviraston koekaivausryhmän toimesta valtion varoin. Muussa tapauksessa tutkimuksen toteuttaa arkeologisia kenttätöitä tekevä konsultti saatuaan tutkimusluvan Museovirastolta. Tutkimuksissa on noudatettava Museoviraston määrittelemiä laatuvaatimuksia. Tällöin tutkimuskustannuksista vastaavat rakennushankkeisiin ryhtyjät.

Lisätietoja muinaisjäännöksen kajoamisluvan hakemisesta:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-suojelu/kajoamisluvan-hakeminen>

Lisätietoja valtion varoin toimivasta Museoviraston koekaivausryhmästä:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kokoelma-ja-tietopalvelut/arkeologiset-kenttapalvelut/koekaivausryhma>

Arkeologisten tutkimusten tilaaminen omalla kustannuksella ja luettelo kenttätöitä tekevästä konsulteista:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>

Muinaisjäännökseen liittyvää asiaa hoitaa Helsingin kaupunginmuseossa tutkija John Lagerstedt (john.lagerstedt@hel.fi).

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

John Lagerstedt
tutkija

TIEDOKSI

Museovirasto
Asunto-osakeyhtiö Sutionpolku 10 / Caterina Casagrande
Kohopää Antti ja Anni